

— Jako smo se razveselili te knjige svojega tako delavnega rojaka dr. Musića. Saj bomo tudi Slovenci lahko rabili to delo, katero nam natančno in ob enem umevno razkazuje grško prelepo pesništvo v najboljši dobi. Najprej pa govori o g.škem jeziku in opisuje vneto njegove vrline (n. pr. da ima 507 prostih glagolskih oblik, v čemer je nad vsemi indoevropskimi jeziki); potem deli zgodovino grške književnosti in začenja v tretjem poglavju z narodnim pesništvom. Da sta Ilijada in Odiseja na odličnem mestu, umevamo lahko. Tudi s Heziodom se bavi posebno poglavje. Dalje čitamo o manjših epikih in o lirskega pesništvu (v 4. pogl.), kar je jako poučno za prijatelja poezije. Naposled nam slika pisatelj dramatsko pesništvo, ki je dospelo do tako čudovite višine pri Grkih. Dobro jo je pogodil pisatelj, da ne podaje suhe zgodovine, ampak jo pojasnjuje z izbranimi vzgledi v lepih prevodih. Glede na jako zanimivo tvarino, lepo zunanjo obliko in mično pripovedovanje ponavljamo le, kar smo rekli v začetku tega poročila, da smo te knjige jako veseli in težko pričakujemo nadaljevanja. *Dr. Fr. L.*

Crtice iz primorskega malogradskega života. Napisao ih J. Draženović. U Senju 1893. Tiskarski zavod H. Luster. Ciena im 80 novč. — Teh črtic je trinajst v zvezku, obsegajočem 217 str. Bralcem „Vienca“ so že večinoma znane, ker razven štirih: „Po buri“, „Luka“, „Sveti“, „Na badnjak“ so tiskane v različnih njegovih letnikih. „Mačka“ je iz almanaka, „Zvonimir“ I. god. V teh črticah nam pisatelj kaže življenje navadnih, malomestnih ljudi — navadno iz življenja primorskega. Podrobno riše značaje bolj po govorjenju ljudi, zaradi česar se beseda včasih nareja le predomača. Tistih potaljančenih izrazov, tistih kletvic in jednakihi stvari nismo radi videli v berilu. A vendar si kakor domač med tem preprostim ljudstvom, in šegavost njegova in dovtipi ti izjavljajo smeh na ustna, da mu rad spregleduješ to ali ono. Jezik pa je manj umeven nego v „Slavenski knjižnici“.

M. B.

Češka književnost.

Češka proza.

(Poroča A. Sušnik.)

Nihče ne more tajiti, da je češko slovstvo povsem jako veselo napredovalo v poslednji dobi. Na vseh straneh se javlja radostno gibanje in nastopajo novi pisatelji.

Toda, govoreč o napredku, se oziram samo na estetično stališče, ali bolje rečeno, samo na obliko, zakaj z npravnega in verskega stališča treba mnoge pojave obžalovati in milovati češki narod, češkega kmeta, češkega rokodelca, kateremu so taki proizvodi namenjeni. Kako škodo ima preprosti čitatelj iz domačega slovstva, ako vzame v roko knjigo kakor „Santa Lucia“, kjer se na vsaki

strani kar cedi nenravnosti! Koliko bi ti spretni pisatelji, ki hodijo po krivih potih, koristili domovini, narodu in prosveti, ko bi gojili pošteno, npravno, zares lepo slovstvo! V naslednjih vrsticah omenjamo knjig v češkem slovstvu, katere so izšle v poslednjem letu in se odlikujejo v umetelskem oziru:

Karol Klosterman je spisal knjigo: „V šumávském ráji“. (Založil R. Vilímek v Pragi.) To je zgodovina podhamerskega kmeta, ki je ponosen na svoje imetje, naposled pa to izgubi, in je tako kaznovan radi prevzetnosti. Krasno je opisana šumavska priroda. Roman je sicer zajet iz nemškega ljudstva, toda to je vrli katoliški ljud na bavarski meji, čegar pobožnost in prostosrčnost mora občudovati človek.

M. A. Šimáček je izdal „Dvojí lásku“. Roman je ponekod preobširen, z npravnega stališča nima nobene vrednosti.

V „Ze zápisků filosofa Kořínka“ od Martina Havla veje prevelika lahkota, s katero piše pisatelj nalog svoj. Sicer ima dober talent.

„Vdova po chirurgovi“ od Bož. Vikové-Kunčtické opisuje prenapeto ljubezen mladega lahkoživca do vdove kirurgove, kateri ga je pohabil pri operaciji in se zaradi tega ustrelil. Ta publikacija je prebombastična. Pisateljica je v čeških leposlovnih listih opisala mnogo prizorov in objavila lepe črtice s slovenske Koroške.

„První hřích“ Fr. Roháčka opisuje moravske odnose semtertje suhoparno, sicer pa resnično.

Vlasta Pittnerová je izdala na svetlo dve knjižici: „Od Ždaru“ in „V chaloupce pod lípou“. Pisateljica piše prosto, neustrojeno, toda ganljivo, ona opisuje bolj ljud nego prirodu. V njenih spisih se zrcali pravo kmečko življenje v vseh svojih krepostih in hibah.

Neizrecno globoko pa leži knjiga Viljema Mrštíka „Santa Lucia“, ki je izšla v „Matici lidu“. (!) Vsebina je zajeta iz dijaškega življenja. V knjigi se vidi, da je Mrštík iskren naslednik Zolov. Toliko blata in gnoja po svojem vzoru je nakidal v to knjigo, da je gnusno. Praga se vedno bolj prispodablja „odkriti“ ženski. Avtor tu zasramuje duhovščino in profesorje brnske gimnazije. Deželni šolski svet je prepovedal to knjigo šolskim knjižnicam. V slovenski književnosti ima knjiga sovrstnico v famoznem „Pomladanskem cvetju“. („Golobičja pošta“ Iv. Mohorčiča).

Spis slične vsebine je roman Jurija Karáska „Bezcesti“, objavljen v „Moravski biblijoteki“, ki je za ljudstvo. Vsebina je taka, kakor pri Mrštíku. Pisatelj je mislil, da piše za gospode in dame iz „polsveta“ in ne za spodobne čitatele, ki se hoté v čitanju pošteno zabavati.

Karásku v zlogu in vzdušju sličen je Otakar Avředniček. Njega „Malířské novely“ in „Pseudokontessy“ so naivne anekdote iz slikarskega življenja.